

G. A. Varvarets'ka

RESULTS OF PEDAGOGICAL RESEARCH OF THE FORMATION OF FUTURE SPECIALISTS' OF SEA AND RIVER TRANSPORT PROFESSIONAL ORIENTATION

The article deals with the essence and structure of professional orientation which is understood as positive constant ambition of future specialists of sea and river transport to doing industrial functions provided for appointment on water transport and defined by comprehension and inside acceptance of aims and tasks in chosen professional activity and by active using of knowledge, learning and skills that were taken during studying process at higher sea educational establishment. The structure of this orientation includes requirements in achievements, professional intentions, motivation profile, professional orientation, professional propensities, professional interest, valuable orientations, professional values, self-appraisal, realization of professional self-determination, professional abilities, knowledge about occupation, tendency on engineering activity and also interactive tendency. Pedagogical conditions of forming professional orientation of future specialists of sea and river transport are also defined. The essence of barriers of experimental methodology in formation of future specialists' of sea and river transport professional orientation is determined: aimed, methodological, contented and technological ones. Criteria, factors, levels and methodology of formation of future specialists' of sea and river transport professional orientation are determined. The results of diagnostics of cadets that prove the effectiveness of purposeful formation of their professional orientation in process of their mathematical preparation are introduced.

Keywords: professional orientation, mathematical training, specialist of sea and river transport, methodology, pedagogical conditions.

Подано до редакції 22.02.2014

УДК 37.018.1(510)

Л. С. Калашник

СОЦІАЛЬНЕ СИРІТСТВО ЯК НЕВИЗНАНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ В КНР

Стаття присвячена питанням соціального сирітства та розробці цієї проблематики в китайській педагогічній науці та практиці. При тому, що офіційно КНР не визнає наявність в країні дітей-соціальних сиріт, маркуючи їх іншими категоріями (безпритульні, ті, що рано подорослішали, залишені), більшість соціально-педагогічних програм уряду КНР спрямовані на усунення цієї проблеми в суспільстві.

Ключові слова: соціальне сирітство, КНР, система громадського контролю, педагогічний супровід, сільська місцевість.

Вступ. Сирітство – соціальне явище, що є обумовленим наявністю в суспільстві дітей, батьки яких померли, а також дітей, які залишилися без піклування внаслідок позбавлення батьківських прав, визнання в установленому порядку батьків недієздатними, безвісно відсутніми і т. д. Сюди також відносять дітей, батьки яких не позбавлені батьківських прав, але фактично не здійснюють будь-якої турботи про своїх дітей – соціальних сиріт.

Сирітство як соціальне явище існує стільки ж, скільки існує людство, і є невід'ємним елементом цивілізації. Феномен соціального сирітства, що актуалізувався в Україні в останні два десятиліття, є предметом дискусій в науковій літературі, присвяченій проблемам сім'ї, дитинства, соціальної і демографічної політики країни. Означена проблема носить міжгалузевий характер, знаходиться на перетині проблемних полів соціології, соціальної філософії, психології, педагогіки, економіки, права, історії, політології та інших суспільних наук.

Актуальність даного питання визначає і проблема недосконалості сімейної політики, яка повинна бути в набагато більшому ступені спрямована не просто на збільшення чисельності населення, а на відтворення соціально активного, освіченого і громадянськи зрілого молодого покоління. Можна говорити про недостатню дієвість заходів соціальної, сімейної і демографічної політики, які спрямовані, головним чином, не на усунення причин негативних явищ, а на їх корекцію [4, с.3]. Постійне запізнення державних інститутів у виявленні сімейного неблагополуччя та надання допомоги сім'ї в період кризи, неефективна законотворчість стали причиною некерованого зростання соціального сирітства дітей, сімейного насильства і вторинного сирітства.

У сучасному світі соціальне сирітство є проблемою міжнародною і кожна країна вирішує дане питання в залежності від власних історичних традицій і реалій сучасності.

Ступінь розробленості проблеми. У силу свого комплексного характеру дана проблема є об'єктом

дослідження різних наук: філософії, соціології, правознавства, психології, педагогіки тощо. На сучасному етапі розвитку України суспільна свідомість переживає радикальні зміни у ставленні до проблем осиротілих дітей, осягаючи необхідність їх соціалізації, відновлення порушених соціальних зв'язків дитини з суспільством. У наукових дослідженнях створено передумови для комплексного вивчення даної проблеми: аналіз загальних підходів до соціалізації дітей-сиріт міститься в роботах О. Панова, Є. Холостова, С. Толстоухова, І. Пінчука та інших; ранню діагностику причин соціального сирітства та запобігання збільшенню кількості дітей даної категорії, причини зростання соціального сирітства та соціальні наслідки позбавлення дітей батьківської опіки розглядають автори С. Воскобойнікова, Б. Кобзар, А. Ліханова, Н. Міщенко, А. Нечаїва, Є. Рибінський, В. Яковенко, К. Левченко, І. Трубавіна; соціально-педагогічні аспекти проблеми соціального сирітства висвітлено в працях І. Беха, Л. Волинець, Н. Комарової, І. Іванової, А. Капської, М. Лукашевича, І. Миговича, В. Оржеховської та ін. Нормативно-правовому забезпеченню захисту соціальних сиріт присвячені дослідження Р. Вайноли, Л. Кривачука, І. Пеша та ін. Взаємозв'язок медичних, психологічних, соціологічних та педагогічних аспектів у процесі адаптації соціальних сиріт та їх соціалізації вивчають Т. Кравченко, Н. Лавриченко, А. Кочубей, Н. Уварова, Л. Волинець, Д. Касьянова тощо.

Метою даної статті є репрезентація основних підходів щодо визначення та вирішення проблеми соціального сирітства в КНР.

Завданнями статті є:

- представити соціальне сирітство як невизнану КНР соціально-педагогічну проблему;
- окреслити історичне підґрунтя невизнання проблеми соціального сирітства на державному рівні в КНР;
- визначити відмінності між Україною та КНР щодо стигми, що соціальними сиротами в більшості випадків стають діти, що ростуть в неповній родині;
- репрезентувати ідею посилення соціалізуючої ролі системи освіти як основну соціальну стратегію, що спрямовані на нівелювання гостроти соціального сирітства в країні, в КНР.

Виклад основного матеріалу. Кризовий стан економіки призвів до різкого падіння рівня матеріального і морального благополуччя сім'ї, викликаючи зростання кількості сиріт при живих батьках, так званих соціальних сиріт. Це явище свідчить про кризу інституту сім'ї, негативний вплив соціуму на формування особистості дитини в соціальному, духовно-моральному, інтелектуальному і фізичному аспектах його індивідуального розвитку. В умовах економічної і політичної нестабільності українського суспільства проблема адаптації та соціалізації дітей, які залишилися без піклування батьків, набуває практичної актуальності. Гострота цієї проблеми зумовлена, з од-

ного боку, збільшенням числа дітей даної категорії, а з іншого - неефективним функціонуванням системи соціальної підтримки, яка в сучасній Україні орієнтована в основному на облік первинних потреб соціальних сиріт. У даний час зберігається формальний підхід до адаптації і соціалізації цієї групи дітей, що посилює соціальну депривацію дитини-сироти [6, с. 3]. Діяльність державних, громадських організацій, прийомних сімей та фахівців розрізнені, існуюча система адаптації та соціалізації дітей, позбавлених батьківського піклування, - неефективна. Підвищення ефективності функціонування системи соціальної допомоги для даної категорії осіб пов'язане з координацією діяльності різних інститутів на основі врахування індивідуального підходу в роботі з дітьми - сиротами.

Нерівність можливостей дітей, які залишилися без піклування батьків, набуває соціального змісту через стереотипи «ущербності» дітей-сиріт, бар'єри соціального середовища. Тому аналіз проблем соціального сирітства у вітчизняній науці повинен здійснюватися не тільки з позицій психологічних обмежень, а й у контексті прав людини, соціальної етіології обмеження можливостей, соціокультурних основ і принципів, як адаптації, так і соціалізації [3, с. 2]. Масштаби багатьох поширених сьогодні соціальних явищ (таких як зростання дитячої бездоглядності, збільшення числа осіб, які страждають психічними розладами) створюють загрозу національній безпеці.

Руйнування ціннісних орієнтирів сьогодні не супроводжується появою скількох-небудь рівноцінних нових, що породило багато соціальних проблем: криза моральності та правосвідомості, соціальна нестабільність, політична дезорієнтація і деморалізація населення, падіння цінності людського життя і багато іншого. Зростання числа дезадаптованих і неповних сімей, розлучень, відсутність в країні ясної і продуманої програми підтримки материнства і дитинства свідчать про зниження в сучасному українському суспільстві цінності сім'ї та сімейних відносин. Руйнування системи цінностей, різке падіння рівня життя більшої частини населення, прогресуюче послаблення етичних мотивацій в суспільстві призвели до зростання соціального сирітства не тільки в нашій країні, але і в світі. Китай не є винятком.

Однак, якщо більшість країн світу активно борються з проблемою соціального сирітства, Китай не визнає наявності у країні даного феномена. Проблеми, пов'язані з недоглядністю дітей і підлітків в КНР покликані вирішувати державні програми з запобігання бродяжництву, нелегальної міграції людей з економічно відсталих в економічно розвинені регіони країни, з поліпшення якості життя людей на селі, але не цільові програми щодо запобігання або зниження рівня соціального сирітства. Навіть термін «соціальне сирітство» в китайській педагогічній науці не вживається. Нами були знайдені китайські аналоги даного терміну: «拒绝孩子» - покинута дитина, «早熟的孩子» - дитина, що рано подорослішала, «自主的孩子» - самостійна (дослівно - автономна) дитина. Термін «соціальний сирота» не вживається, хоча

окремо слова «соціальний» і «сирота» в китайській мові присутні і належать до загальноновживаних.

Базовою для китайського наукового сприйняття соціального сирітства як соціального та педагогічного феномена можна вважати монографію професора Ван Ітао (голови Інституту соціальної адаптації людей з особливими потребами, що діє при університеті Шучжень, пров. Чжецзян, м. Ханьчжоу) «Освіта у сільських районах та соціальна мобільність населення: дослідження у Інсьян» (Ханьчжоу, 2008), яка певним чином стосується питань соціального сирітства. Зокрема, тут наводиться офіційна статистика «самостійних» дітей у сільських регіонах провінції Хунань та Шансі. Означені провінції належать до економічно відсталих регіонів Китаю. Внаслідок певних факторів (проф. Ван Ітао основним називає заробітчанство батьків у містах та інших регіонах КНР) рівень «дітей, які рано подорослішали» складає 40-45% (діти, які виховуються без обох батьків у родині бабусі, тітки, громадою), ще близько 35-37% виховуються одним з батьків. Тому кількість «родинних» дітей у означеному регіоні не перевищує 20% [1, с.171-173]. В своїй роботі проф. Ван робить припущення, що від наведеної картини мало відрізняється ситуація і в інших регіонах КНР, які є традиційно дотаційними та мало розвинутими.

Китайська наукова думка не квапиться вводити нову проблематику щодо соціального сирітства в країні до кола своїх інтересів внаслідок різниці у сприйнятті ідеї родинного піклування та опіки дитини у китайській та українській історико-культурній традиції. Якщо для українця народження дитини завжди було метою шлюбу, то для китайця дитина – це був засіб та механізм відтворення ритуалу, що було ціллю життя в Класичному Китаї. Заробітчанство, масові переїзди дорослого населення села, передача дитини третім особам (до труп китайського цирку чи пекінської опери, продаж дитини, підкидування чи дарування дитини більш заможним родичам) – все це вважалось майже нормою в китайських селах.

У якості превентивного методу щодо об'єднання представників малих національностей у боротьбі проти титульної нації хань, володарі країни практикували примусові переселення людей з однієї частини країни до іншої. Вийжджаючи на місце заслання, знатний чиновник мав право взяти з собою родину, однак цим правом рідко хто користувався. По-перше, дорога на заслання займала довгий час і була вкрай складною через активність різного роду банд «вільних людей» і незадоволених місцевих жителів. По-друге, автоматично родина потрапляла в ізоляцію, що означало неможливість зробити кар'єру при імператорському дворі для спадкоємців чоловічої статі (потрапити в імператорську гвардію, здати в столиці іспити на чиновника, брати участь у імператорських молитвах тощо), а для дівчинки - знайти гарну партію і вдало вийти заміж (в провінції вона могла розраховувати в кращому разі на представника такого ж опального роду або офіцера імператорської інспекції). Тому чиновники використовували будь-яку можливість задля того, щоб залишити «старшу» дружину (першу офіційну дружину; як правило, шлюб з нею брали за вибором батька задля досягнення

певних цілей родини: об'єднання капіталу, набуття корисних зв'язків, приєднання клану до відомої родини тощо) з дитьми у столиці (інші дружини за вибором чоловіка могли супроводжувати його у мандрах. Старша дружина супроводжувала чоловіка на заслання або за власним рішенням, або якщо подружжя вже влаштувало своїх дітей та не було гострої необхідності у їх контролі та допомозі з боку батьків).

Простолюдини не мали права брати з собою родину, тому що це було, крім труднощів переїзду (зазвичай, пішого переходу), пов'язано також з виплатою компенсації місцевій громаді за втрату працівника. Також традиційні китайські вірування міцно тримали китайців на рідних теренах. Вважалось, що людина, що переїхала жити до іншої місцевості, втрачає зв'язок зі своїми предками, які поховані в рідній землі, і несе в собі енергію чужого місця, яка може бути ворожа духам-покровителям «нової» території. Тому китайські села вельми неохоче зустрічали «пришлих». Крім того, змусити китайця до зміни місця проживання (крім прямого наказу імператора) могли тільки скоєний ним злочин або ганьба (навіть після стихійних лих і природних катаклізмів китайці вважали за краще селитися на колишніх місцях, а не шукати нові внаслідок тих самих вірувань). Тому людина або сім'я, що прийшли в село, завжди викликали підозру у неблагонадійності (їх дочок рідко брали заміж, селили на відшибі від решти села). Тому, виїжджаючи на нове місце, китайці зазвичай залишали «в старій хаті» дітей, яким вже виповнилося 10 років (з ними навіть залишали тих, кому було від 4 до 8 років), оскільки у цьому віці, за китайськими уявленнями, дитина вже була дорослою та могла бути повноцінним членом місцевої громади.

З приходом до влади Комуністичної Партії Китаю та проголошенням «Політики Великого Стрибка» традиційні тенденції лише поширилися. З одного боку, батьки воліли самі кидати дітей на призволяще, ніж діти будуть вбиті військами тієї чи іншої партії (період боротьби Мао Цзедуна та Чан Кайши), або хунвейбінами у часи Культурної революції як діти ворогів народу. З іншого – Партія регламентувала принцип домінування соціального інтересу над індивідуальним. Тому створювалися комуні, громади, які повинні були працювати, а все майно та діти проголошувалися колективною власністю. Основний принцип, на якому повинні були ґрунтуватися народні комуні, полягав у тотальному усупільненні всього життя їх членів. Почати, зрозуміло, планувалося з економіки, тому в селі підлягали скасуванню присадибні ділянки, розподіл праці, особисті доходи окремих дворів. Більш того, узагальнено в перспективі повинні були піддатися і побутові сторони життя, включаючи харчування та статеві стосунки членів комун. У найбільш «прогресивних» комунах жінки та чоловіки не створювали собі родин (бо це вважалось «відособленням та поверненням до пережитків минулого» [2, с.34]), а мешкали у «чоловічих» та «жіночих» гуртожитках. Для інтимних побачень на добровільній основі пара могла усамітнитися у спеціально створених для цього кімнатах на певний час. Було заборонене зустрічатися з однією і тією ж жінкою декілька разів пос-

піль, бо це вважалося «спробою одноосібного використання майна комуни» [7, с.97-98]. Якщо від такого зв'язку народжувалася дитина, то вона вважалася «дитиною комуни» - суспільною дитиною - і вся комуна повинна була вважати її своєю, а дитина привчалась вважати комуну своєю матір'ю та батьком. Рідним матері та батьку заборонялося акцентувати увагу дитини на тому, хто її народив [8, с.115].

Сьогодні в більшості країн світу основним «постачальником» соціальних сиріт вважають неповні родини (зазвичай, родини з низьким рівнем прибутку, де дитина живе лише з матір'ю). Бельгійський комітет з соціальних проблем жінок, дослідивши аспекти відмови від дитини, описав три основні категорії матерів, які не займаються своїми дітьми або роблять це фрагментарно. Перша, найбільш поширена - батько дитини покинув майбутню матір під час вагітності (небажана вагітність і, як наслідок, небажана дитина). Друга - жінка народжує дитину від позашлюбного зв'язку. Третя - жінки з низьким рівнем соціального та морального прилаштування і з низькою відповідальністю. Також в 98% випадках причиною є соціальний фактор - тобто відсутність можливості, в тому числі й економічної, повноцінного виховання та розвитку дитини [5, с.25-26].

Сьогодні в КНР внаслідок послаблення контролю за «моральним обличчям» громадян з боку Партії, виникнення міцного та заможного «середнього класу», що складається переважно з представників малого бізнесу (тобто, держава ніяк не може вплинути на них), заможні чоловіки почали облаштовувати власне життя за власним розсудом, повертаючи до життя «інститут молодших дружин» (що також офіційно не визнається як соціальна проблема в КНР). Не оформлюючи розлучення з першою дружиною та проживаючи з нею одним домом, чоловік фактично організовує родину з іншою жінкою (здебільшого – молодшою за нього). Ця друга дружина не має офіційного статусу жінки, але може бути представлена друзям та діловим партнерам чоловіка як дружина (до речі, якщо чоловік представляє жінку за дружину, він має дбати про її добробут, добробут її дитини, якщо вона є. Наявність молодшої дружини у заможного чоловіка громадськість сприймає толерантно, але представлення третьої жінки за

дружину засуджується суспільством). У випадку смерті чоловіка друга родина не має права на спадок, але за його життя користується всіма перевагами посади та статку чоловіка нарівні з офіційною дружиною.

Якщо раніше діти від такого зв'язку не мали шансу на народження (виключення, якщо жінка була офіційно заміжня, оскільки народження дитини поза шлюбом є кримінальним злочином), то сьогодні можна народити дитину, сплативши чималий штраф. Зазвичай друга родина не стикається з фінансовими проблемами. Чоловік, який вже морально, психологічно готовий до батьківства і якому дитину народжує кохана жінка (на відміну від першої жінки, шлюб з якою свого часу він брав за вибором родини або через інші суто матеріальні чи соціальні причини), зазвичай є зразковим батьком.

Також у боротьбі з соціальним сирітством в КНР велику справу робить організація системи освіти. Традиційно саме на систему освіти в китайському суспільстві було перекладено соціалізуючі та виховні функції щодо підростаючого покоління. Цю тенденцію можна вважати, з одного боку, рудиментом «Політики Великого стрибка», коли батьки мали працювати, з іншого – це пояснюється внутрішньою логікою китайського суспільства: батьків ніхто не вчить бути батьками. Задля якісного виконання будь-якої справи її треба робити професійно. Тому держава перекладає справу виховання якісного суспільства в країні на професійних педагогів (також це є гарантією вірного морального та політичного виховання майбутніх членів китайського суспільства). Саме тому поширеною є практика недільних гуртків, додаткових заходів у школах, постійного проживання дітей у закладі освіти з віку 10 років.

У якості **висновку** слід зазначити, що підхід до вирішення питань соціального сирітства в КНР є унікальним та обумовленим історико-культурним та соціально-педагогічним розвитком країни. Перспективним для нашої країни можна вважати китайську практику посилення ролі інших агентів соціалізації та соціального піклування (заклади освіти, клуби та об'єднання за інтересами, громадські організації тощо) у справі нівелювання та пропедевтики випадків соціального сирітства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ван І. Освіта у сільських районах та соціальна мобільність населення: дослідження у Інсян / Гао Ван. – Ханьчжоу, Social Sciences Academic Press, 2008. – 288 с. (кит.мовою)
2. Доменак Ж.-Л. Семейные отношения в Китае / Ж.-Л.Доменак, Шанмин Хуа / Пер. с фр.— М.: Наука. ГРВЛ, 1991.— 215с.
3. Желиготова Р.М. Феномен социального сиротства в системе общественного бытия / Р.Желиготова. А-реф. ... канд. философских наук по спец. 09.00.11. – Социальная философия. – Пятигорск, 2010. – 19 с.
4. Осипова И.И. Система предотвращения социального сиротства / Ирина Осипова. А-реф дис. ... доктор социологических наук по спец. 22.00.04 – Культура, наука,

просвещение: народное образование и охрана детства. – Нижний Новгород, 2009. – 32 с.

5. Тимошенко Е.Ю. Социальное сиротство в условиях трансформации российского общества / Е.Тимошенко. Дис. ... канд. социологических наук по спец. 22.00.04. – Социальная структура, социальные институты и процессы. – Волгоград, 2006. – 177 с. – С.25-26

6. Филиппова Л.Н. Социальное сиротство в современном российском обществе: Социально-философский анализ / Л.Филиппова. А-реф. ... Канд. философских наук по спец. 09.00.11. – Социология детей. – Ростов-на-Дону, 2004. – 20 с. – С.3.

7. Яременко Ю.В. "Большой скачок" и народные коммуны в Китае / Ю.Яременко - М.: Издательство политической литературы, 1968. - 146 с.

REFERENCES

1. Wang J. Education in rural areas and social stability of the population may: a study in Insyan / Itao Wang. - Hanchzhou, Social Sciences Academic Press, 2008. - 288 p. (in Chinese)

2. Domenak J.-L. Family relationships in China / Jean-L. Domenak, Shanmyun Hua / Per. with Fr. - Moscow: Nauka. HRVL, 1991. - 215 p.

3. Zhelyhotova R. M. The phenomenon of social orphanage system in the Public Genesis / R. Zhelyhotova. A ref. ... Candidate. Philosophical Sciences in spec. 09.00.11. - Sotsyalnaya philosophy. - Pyatigorsk, 2010. - 19 p.

4. Osipova I. I. System to prevent social abandonment / Irina Osipova. A ref. dis. Doctor. A sociological sciences on spec. 22.00.04 - Culture, science, education: public education and child protection. - Nizhny Novgorod, 2009. - 32 p.

8. Kallgren J.K. Public policy and life in China // The People's Republic of China after 30 years: an overview / Ed. by Kallgren Joyce K. — Berkley, Ca., 1979. — 400p. — p.95-122.

5. Tymoshenko E. J. Social orphanhood in the transformation of Russian society / E. Tymoshenko. Dis. Cand. Sociology on spec. 22.00.04. - Social structure, social institutes and processes. - Volgograd, 2006. - 177 p. - P.25-26

6. Filippova L. N. Social orphanhood in modern Russian society: social-philosophical analysis / L. Filippova. A ref. Candidate. Philosophy on spec. 09.00.11. - Sociology of children. - Rostov-on-Don, 2004. - 20. - P.3.

7. Jaremenko Y. "Large races" and People's communes in China / Yu. Yaremenko - Moscow: polyitical publishing house of literature, 1968. - 146 p.

8. Kallgren J.K. Public policy and life in China // The People's Republic of China after 30 years: an overview / Ed. by Kallgren Joyce K. - Berkley, Ca., 1979. - 400p. - P.95-122.

Л. С. Калашник

СОЦИАЛЬНОЕ СИРОТСТВО КАК НЕПРИЗНАННАЯ ПРОБЛЕМА СОВРЕМЕННОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ НАУКИ В КНР

Данная статья посвящена вопросам социального сиротства и разработке этой проблематики в китайской педагогической науке и практике. Притом, что официально КНР не признает наличие в стране детей – социальных сирот, маркируя их другими категориями (бездомные, те, что рано повзрослели, оставленные, самостоятельные), большинство социально-педагогических программ правительства КНР направлены на устранение этой проблемы в обществе. Действительную работу системы образования признают в КНР магистральным направлением в решении многих социальных проблем общества, в частности – и социального сиротства.

Ключевые слова: социальное сиротство, КНР, система общественного контроля, педагогическое сопровождение, сельская местность.

L. S. Kalashnyk

SOCIAL ORPHANAGE AS AN UNRECOGNIZED PROBLEM OF MODERN PEDAGOGICAL SCIENCE IN CHINA

This paper focuses on the issues of child abandonment and the development of this problem in the Chinese pedagogical science and practice. Till now China does not officially recognize the existence of the social orphaned children in the country, labeling them with other categories (homeless, those who matured early, left-behind), but most of social and educational programs are aimed to solve this social problem. Effective operation of the education system in China is recognized in the country as the main direction in solving many social problems, in particular – social orphanage. Traditionally, it is the system of education in Chinese society that makes socializing and educational functions as to the younger generation. This trend can be considered, on the one hand, as the vestige of "Great Leap Politics", when parents had only to work, on the other - this is due to the internal logics of the Chinese society: no one teaches parents to be parents. If one wants a thing be done well, he leaves it to professionals. That's why the state postpones all the educational and socializing functions as to the children to professional teachers and educators (also it is a spare guarantee of true moral and political education of future members of Chinese society). Sunday classes, additional activities at schools, permanent residence of children at school since they are 10 is a common practice in China. It should be noted that the approach to solving a problem of child abandonment in China is unique and is caused by historical, socio-cultural and educational development of the country.

Keywords: social orphanage, China, system of social control, educational support, countryside.

Подано до редакції 26.02.2014